

ÜGYVÉDSÉG — JOGÉLET

Dr. Vladár Gábor — akadémiai levelező tag.

A Magyar Tudományos Akadémia legutóbbi tagválasztása során levelező tagként megválasztotta dr. Vladár Gábort. Vladár Gábor neve kevés írás fölött jelent meg szerzőként — mégis mindenki természetszerűen, örvendetesnek tartotta, hogy Vladár Gábor a Tudós Társaság tagja lett. A magyar jogtudomány körül Vladár Gábornak igen nagy érdemei vannak. Évek hosszú sora óta munkása, Szász Béla halála óta vezetője az igazságügyminisztérium törvény-előkészítő osztályának. A codificatiós osztály korábban csendes félrevonultságot, intenzív belső munkát jelentett. Az utolsó másfél évtizedben, de főleg az utolsó évben a legexponáltabb, a napi élet legaktívabb funkcióját tölti be — olyan a helyzet, mint amikor a szokatlanul erős viharban a hajóra a kapitányi tisztséget az iránytű fizikusa veszi át. A történelemre tartozik a codificatiós osztály élen kifejtett munkának jelentősége. A hivatalon túl is igen nagy tekintélyt szerzett számára két friss szereplése: a legutolsó Groschmid banketten mondott gyönyörű beszéde, amelyet lapunk is teljes terjedelmében közölt és a jogi oktatás reformja ügyében megtartott ankéton tett előterjesztése, amelyek a gondolkodó, író és előadó ragyogó kvalitásaival ékesek.

Szemlélődés.

Az 1934-ben alapított nemzetközi jogbölcészeti és jogszociológiai intézet ezidei római kongresszusán a *jog céljának problémájával* foglalkozott. A tárgyalások anyagát képező kérdés úgy volt feltéve, hogy vajjon a *közjó, a biztonság és az igazságosság* hármasság képlete együttesen alkotja-e a *jog célját*, vagy amennyiben nem, akkor ezen három cél közül melyik az, amelyik elsősorban hivatott irányítani a jogalkotás és jogalkalmazás munkáját. A vélemények megoszlottak, de mégis többségükben úgy alakultak, hogy az *igazságosság célja került* a másik két cél mellett *előtérbe*. Persze maga az igazságosság fogalma is vita tárgyát képezte. De bármelyiket nézzük is az igazságosság különböző fogalmi meghatározásai közül: azt, amely az igazságosságot pusztán alaki elvnek tekinti, melynek lényege a pozitív jog esetenkénti egyforma alkalmazásában áll, — avagy azt, amely a társadalom és egyén közötti szociális kiegyenlítésben látja a fogalom tartalmi lényegét, — avagy a további változatok egyikét-másikát, — megállapítható, hogy szinte va-

lamennyi nézet megegyezik abban az erőteljesen kidomborodó tételben, mely szerint az igazságosság fogalmának mellőzhetően velejárója az egyenlőség elve.

Ha már most ennek az eredménynek nézőszögéből vizsgáljuk az új jogfejlődés legszembetűnőbb fejezetének, a válságjognak tartalmi lényegét, és azt röviden néhány szóban óhajtjuk kifejezni, nem térhetünk ki azon megállapítás elől, hogy a válságjogi alkotásoknak szembetűnő jellemvonása éppen abban áll, hogy korlátozzák az egyenlőséget és ennek testvérét: a szabadságot.

Áll ez a magyar válságjog kodifikatorius termékeire, így pl., hogy csak a legutóbbit említsem, az új ügyvédi rendtartás hatalmas munkájára is.

*

Olvasom Zürich svájci szövetségi állam új ügyvédi rendtartásának tervezetét.

Az egész tervezet rövid, összesen 50 szakaszos mű, pedig tizenkét fejezetében felöleli az ügyvédi hivatás gyakorlására, az ügyvéd kötelességeire, a felügyeleti hatóságra, a fegyelmi büntetésekre, a fegyelmi eljárásra, az ügyvédi díjakra, valamint az ügyvédi hivatással kapcsolatos összes lényeges egyéb kérdésekre vonatkozó joganyagot. Rendelkezései velősen stilizáltak, de egyszerű tömörségükben élesen kifejezők. Példaképen álljon itt néhány idézet.

Az ügyvédi hivatás gyakorlására jogosult minden oly polgár, vagy polgárnő, aki az előképzettségét igazolja és ezenfelül „ehrenhaft und zutrauenswürdig“ — becsületes és bizalomraméltó. Hiányzik ezeken az előfeltételeken túlmenőleg minden korlátozó intézkedés, vonatkozzék az akár a vagyoni cenzusra, akár a zárt számra, akár az „egyéniesség“ misztikus tartalommal megtölthető fogalmára. Ez a tervezet nem korlátozza az egyenlőséget és szabadságot, tehát valóban nem válságjogi alkotás.

A felsőbbíróság, amelynek a rendtartás egyébként is széleskörű jogokat biztosít, képzettségüknél és tevékenységüknél fogva arra méltó igényjogosultaknak az ügyvédi vizsgát elengedheti. Érdekes rendelkezés, mely jellemzően mutatja a függetlenülést a vizsgának dogmaként való kezelése alól és azt, hogy a helyes felfogás szerint a súly a jelölteknek és igényjogosultaknak az életre és hivatásuk gyakorlására való megfelelő belterjes előképzésén van.

Az ügyvédnek kötelessége tartózkodni az ellenféllel való érintkezéstől addig, amíg azt ügyvéd képviseli. Eles és erőteljes rendelkezés ez az ügyvéd munkaterületének védelme irányában, de ezenfelül az ügyvédi tekintélynek és az ügyvédi képviselet csorbíthatatlanságának szolgálatában is.

Az ügyvéd tartózkodjék a toladó ajánlköztől. Valóban

lapidaris szövegezés, amely azonban szűkszavu tömörségével magában foglalja úgy a nyilvános, mint a közvetítő útján való, vagy erre irányuló felhívás nélküli ajánkozást, sőt a tilalmi kört talán még ennél általánosabban és szélesebben vonja meg.

Az ügyvéd segítőtársa a bírónak a jog fellelésében. Csofálóatos szépségü egybekapcsolása ez a bíró és ügyvéd hivatásának. Ez a rendelkezés talán leginkább alkalmas az ügyvéd tekintélyét alátámasztani és az ügyvédi hivatást a közönség megítélésében arra a polcra emelni, amelyet megérdemel. Ebben a szabályban az igazi tisztelet nyilatkozik meg a jog és annak hivatott szolgálja, a jogász iránt anélkül, hogy mesterkélrt különbségek és ellentétek kerestetnének a jogász hivatás egyes ágazatai és árnyalatai között.

Ez a tiszteletadó felfogás tisztában van azzal, hogy ma már egyedül a jogász az, aki hivatásánál és hivatottságánál fogva az összefüggéseket áttekinteni képes, aki rendelkezik a kérdések termékeny megvitatásához szükséges történelmi és összehasonlító anyag felett és aki felette áll a politikai és gazdasági érdekellentéteknek. Tudatában van e felfogás annak, hogy a *társadalom építő munkájának szüksége van a jogászra, mert az ő feladata a jogalkotás és jogalkalmazás logikáját megtalálni és egyttal örködni az erkölcsi követelményen, mely abban áll, hogy a jogrend a maga egészében és minden tételében igazságos legyen.*

Ezen a ponton találkozik jogbölcészet és pozitív jog, kongresszusi munka és törvénytervezet: az egyenlőség és szabadság elveim épülő igazságosság a jog örök célkitűzése, minden verbeli jogász eszménye, minden jogi műalkotás és ítélet gerince és lényege.

—l —r.

A Ferenc József Tudományegyetem Barátai Egyesületének Jog- és Allamtudományi Szakosztályában dr. Buza László egyetemi tanár elnöklete alatt a *Személyiségi jog és a magánjogi törvénykönyv javaslata* címen tartott előadást dr. Balás P. Elemér kir. kúriai bíró a szegedi Tudományegyetem magántanára. A személyiségi jog szabályozásának történelmi fejlődését ismertette magánjogi kodifikációkban, rámutatott az előadó ennek a szabályozásnak lényeges eltérésére attól a rendszertől, amelyet a német polgári törvénykönyv fogadott el, majd megvilágította a magyar magánjogi törvénykönyv javaslatában foglalt szabályozás rokonságát a svájci polgári törvénykönyv álláspontjával. A mindkét irányban megnyilatkozó irodalmi felfogások ismertetése után részletesen foglalkozott az előadás a személyiségi jog elméleti tanaival és az idevágó irodalomban kifejezésre jutó különféle felfogásokat bírálva, rámutatott arra, hogy a személyiségi jogi koncepcióval szemben ta-